

חפיק ניוטרון

אתמול בצהריים בא אלי חצקל, הידוע בשכונה כאבא של סאחבק, ובפיו תלונה חדשה נגד העולם. — אדם עמל כל ימיו — אמר חצקל — בונה בית, שלוש חד' רים עם שתי מירפסות גדולות. ממלא ביתו בכל טוב: כורסות ענינו, ספה מנורווגיה ושלחן סלוגי שוודי. טלוויזיה פינית, מכונת כביסה גרמנית ותנור אפייה מתוצרת הארץ. והוואה היפה שקנינו באיטליה! ויום אחד, ללא הודעה מוקדמת, כל עמל חיים זה הולך לאיבוד ברגע! שוב מס הכנסה? — שאל סאחבק.

לא! — אמר חצקל — הפעם אני מתכוון לשווא אסומית. ה' אין זאת אינולת זועקת לשמיים להרוס כך סתם רכוש רב ערך? — אתה יכול להירגע — שח סאחבק — נמצא הפתרון לבעי' ייתך!

באמת? — שאל חצקל — ביטלו את פצצת האטום! — אי אפשר סתם כך לבטל את פצצת האטום! — סאחבק שח לו — אוה שהיא פצצה בני האדם צריכים בכל זאת! לכן המציאו את פצצת הניוטרוני.

מה זה? — זהו מין תחליף דלקלוריות, כמו הסאכרין במקום סוכר, ב' הבדל שבפצצת ניוטרון אפשר ל' השתמש ללא הגבלה ואין חשש לטרטון!

אתה צוחק! — קרץ לי חצ' קל — איך יכולה להיות פצצה כזאת?

לנוכח חוסר האמונה שניבט מעיניו של חצקל נחלץ סאחבק ו' נתן הרצאה מדעית קצרה: — אסביר את העניין בדוממה: אם נופלת פצצת ניוטרון על שביל הכניסה לזירה של כבודו — שום דבר לא יקרה לבלטות! הניוטרונים שבפצצה מין דברים קט' ניס, מתפזרים לכל עבר כשמטרה אחת להם — למצוא את בעל הבית!

אני מתחבא במקלחת — אמר חצקל. — אתה במקלחת — המשיך סאחבק — והניוטרונים מגיעים לדלת הכניסה לבית. הדלת סגורה על מפתח, אך להם זה לא איכ' פת. הם פשוט עוברים את הדלת! כן כן! עוברים את הדלת כאילו לא היתה קיימת, או כאילו שהם לא קיימים, ואינם משאירים אח' ריהם אפילו חור אחד קטן!

הניוטרונים בהול. הם עוקפים את הוואה האיטלקית בלי לנגוע בה. עושים סיבוב בסלון ונזהרים לא לקלקל את הריפוד על הספה. מולים את חיים יבין בטלוויזיה ועושים "היכון להסתערות", מ' שום שזאת מטרתם — לצורים חיים. בהגיעם למסך הם מבינים את טעותם ופונים למיטבה.

מי שיכנס למיטבה לאחר ש' הניוטרונים עברו שם לא יאמין כי משחו כמו פצצת אטום ביקר במקום. ספלי החרטינה לא זזו מלימטר! אין אף רסיטה בני' רוסטה של תנור האפייה! ה' ניוטרונים לא מצאו כאן את מבד' קשם, אך לא גרמו שום נזק מתוך נקמנות אלה פנו ישר לתור ה' אמבטיה!

שם אני נמצא! — נבהל חצקל — מה אני עושה? — אין עניין ביינו מידע מד' ייק על שיטות הלחימה של הנני' טרוניים — אמר סאחבק — אך בינתיים אני ממליץ להחזיק בכל בית, מתחת לקופסת העזרה ה' ראשונה בחדר האמבטיה, ארגו מיוחד ובו ידיה עץ כבדה של מברשת או מברש שבור, ומיכל עם תרסיס נגד מקקים.

מצב שאלה מרכיביו, נצחוננו תפור ו' מונה כולו בכיס, ואין כל חשיבות של ממש לשאלה אם יתקפו המצרים פתע, או לאפתע.

הליקוי הראשי הרביעי אצל שאבי תמיר מכניס אותו לחברה שהיא מכובדת יותר מטובה, ובה איאלה קולונלים וגנרלים (מיל), "מומחים" מן הסוג השורץ בפנ' טאגון וב"מכוני המחקר האסטרטגיים", וכיו"ב! בלא בושה — כלומר, מתוך בר' רות אותנטית, או מתוך הנחת בורות הקר' רא — והפכים הללו על ראשו את ההיג' יון הצבאי האלמנטרי ומספרים לנו שווי' תור על שטח, במיוחד בנסיבותינו ועבר' רנו, מבחינה צבאית-אובייק' טיווית לא רק שאין בו חיסרון, אלא עוד טמונים בו יתרונות גדולים, אינולת גדולה מזו אינני מכיר, ולא תיתכן, כוונתי לתיוה הבסיסית של תמיר, ש' לפיה נסיגת צה"ל מסיני תיצור ריקנות מפורזת בעומק 200 ק"מ — וזה מה שיהרוג את המצרים.

טכניקת הבדיקה של אמיתות-כביכול כאלו פשוטה: צריך רק להרחיבן. הסכ' ניקה עובדת, כמובן, גם בכיוון ההפוך ושימשה גם לבדיקת הטעונוים ההפוכים, בזכות חשיבות העומק ואחזקת השטח. נחיל אותה תחילה על הטיעון האחרון, על-ידי ההנחה שהעומק שלרשות ישראל בדרום הוא 1000 ק"מ. כלומר: כל התק' פו על ישראל מדרום מתחילה מקרה"ת חלה, העובר אישם בקרינאייקה שב' לוב. עם פתיחת המתקפה, עומד לרשות' נו עומק של 700-800 ק"מ שבו אנו יכולים להיסוג, תוך ניהול קרב-אשיהיה, דרך המיידבר המערבי, הדלתא, המיידבר המזרחי ועד תעלת סואץ. זהו יתרון אדיר, כאשר נתייצב לקרב המכריע — שנגהלה לאורך התעלה, קו החזית האופטימלי, מב' חזיתנו, בחזית הדרומית — יהיו נתוני יחסי-הכוחות משופרים לטובתנו הרבה יר' תר' משתוו בתחילת המלחמה, כי (בהנחת רציפות המבצעים), בקרב-אשיהיה המנוהלה נכון, המהשה מפסיד שטח, והמושהה — כוחות וזמן. מובן שאינני מציע כי ניהול הקרב בחזית התעלה — או בכל חזית אחר' לת — ייעשה על פי קונספציית בר-לב, וכל זה, רק מקצת שבחיו ויתרונותיו של העומק הגדול יותר.

עכשיו נכוון את טכניקת הבדיקה כלפי טענת שאבי תמיר בזכות הנסיגה ה' עמוקה ויתרונותיה, אם כל הדברים הנר' ראים ישוה שהוא חווה למצרים נובעים מנסיגתו מסיני אל הקו הירוק, חובה להניח שנסוגה עמוקה יותר תחסל אותם לגמרי, וכמותם גם את צבאות ערב האחר' רים, ממזרח מצפון, לכן, צריך שלקראת כל מלחמה אשר תיקרה אחרי הנסיגה לקווי '67, ייערך צה"ל להקביל את פני האויב לא בגבולות הקו הירוק, אלא פנימה מהם: חזית הדרום תימתח בקו בתים-חלון; חזית המרכז — בין בני' ברק וגבעתיים; וחזית הצפון — במרחב גהה-קאונטרירקלאב.

אם — לפי שאבי תמיר — ההתקדמות בעומק 200 ק"מ מקנה יתרונות כה מכ' ריעים לישראל והסרונות כה מכריעים לאויב, נקל לחשוב מה יקרה לצבא המצרי האומלל אחרי 300 ק"מ. לא כאן המקום להרחיב בסוגיות "הש' טח", "העומק" ובכל התיאוריות המטופ' שות שמעלים בהקשרם. עד שנגיע לכך, ינסה הקורא לברר לעצמו, על רקע הדוגמה שהבאתי בעקבות שאבי תמיר, שמא בכל-יזאת נסיגה קטנה עדיפה (מן הבחינה הצבאית הטהורה וכשלעצמה) על נסיגה גדולה; שמא נסיגה של 200 ק"מ גרועה, בעיקרון, מנסיגה של 100 ק"מ ושמא, מן הבחינה האמורה — ותוך התעלמות מכוננת ומוחלטת מגורמים ו' שיקולים פוליטיים ואחרים — הנסיגה יכולה רק להחליש את נתוניה הצבאיים של ישראל, לא לחזקם. בירור כזה גם יוכל להועיל להבנה, שאולי בכל-יזאת יש משהו בחששות מן הנסיגה ושאויל המתנגדים לה — אפילו שסאדאת מוליץ עליה בכל לב — לא כולם עוכרים כפייתיים של ישראל ושל השלום. ליקויים נוספים שמצויים לדעתי אצל שאבי תמיר הם ענייניים, לכן, אי-אפשר יהיה לדון בהם קודם שסיים את סידרתו.

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136. זמן מברקי: "עולמפרס". מודפס בהדפוס החדש" בע"מ, תל' אביב, רח' בן-אביגדור. הפצה: "בד" בע"מ. גלופות: צינקוגרפיה כספית בע"מ. העורך הראשי: אורי אבנרי. העורך: אורי תבור. עורך תכנית: יוסי שנון. עורכת כיתוב: נורית יהודאי. ראש המינהלה: אברהם פיטוון. מח' המודעות: רפי זכרוני. המוז"ר: העולם הזה בע"מ.

(מרכיבי יסוד") משלו, ואחר יצא לערוך קריטיקות עלי, כאילו מרכיבי-היסוד שלו הם אמיתות אכיומטיות, המקובלות על כל העולם וגם עלי. גרוע מן מליקוי השני ונובע ממנו, הוא השלישי: אם אאמץ את מרכיבי-היסוד הצבאיים המשמעותיים של שאבי תמיר (שיאנם אלה שלי), ספק אם יהיה יכוח בינינו. הוא מניח, במפורש, פירונו כמ' עט'טוטאלי של סיני וגם הקפאת התש' תית התחבורתית, במשתמע — אבל חד' משמעות — הוא מוסיף ומניח, שעד לרגע פרוץ המלחמה אכן יישמר הפירונו ובשום פנים ואופן לא יופר על-ידי המצרים; שהעוצמה הצבאית המצרית, בעיקר (ל' צרכינו) כושר הנ"מ ויכולת התנועה ות' הערכיות האסטרטגיות (במושגיהם) תת' פתחה הרבה פחות מן המתוכנן אצלם והמוערך על-ידי; ושכלל הנסיבות, מוב' ו

ק/א יר' -

מאמריו של הפרשן הצבאי של העולם הזה, בנימין עמידרור, המתפרס' מים בקביעות מעל דפי עיתון זה, מער' ררים הדים ותגובות מסוגים שונים. מאחר שהם מהווים, לכל הדיעות, את הניתוח המקצועי והמעמיק ביותר של בעיות ה' ביטחון הלאומי של ישראל ושל ההיבטים הרבי-גוניים של מלחמות צה"ל ומיבצעיו הצבאיים, הם גם זוכים בקהל קוראים ה' רחוק ובקורת אסטרטגית.

בצה"ל עצמו זוכים מאמריו של עמי' דרור בתשומת-לב רבה, והם משמשים לא אחת נושא לדינוים וליוכוחים כ' רמות שונות. לא תמיד תואמת תפיסותיו של עמידרור, המוגדר כיום כפרשן הצבאי החשוב ביותר בישראל, את העמדות הפו' ליטיות המוצאות ביטוי מעל דפי העולם הזה. אולם הם מתפרסמים ללא כל צנזורה מערכתית, מאחר שאנו מאמינים בחשי' בות הוויכוח הציבורי בנושאים הנוגעים לגורלה של האומה, אלה אינם יכולים להיות נחלתו של חוג סגור של אנשי' מיקצוע, וחיוני שכל אזרח חושב יתן את דעתו עליהם ויתרום, במידת יכולתו, את תרומתו להעלאתם על סדר-היום הציבורי. בגיליון שעבר (העולם הזה 2116) פיר' סמנו את מאמרו של שאבי תמיר ("הלקח שלא הופק"), סטודנט לכלכלה ומדעי' המדינה באוניברסיטת תל-אביב, החולק על עמדותיו ותפיסותיו הצבאיות של עמי' דרור. בתגובה על מאמר זה, הראשון ב' סידרת מאמרים של שאבי תמיר, מבקש בנימין עמידרור להעיר מספר הערות. רשות הדיבור לעמידרור:

ארבעה ליקויים ראשיים במאמרו של שאבי תמיר, "הלקח שלא הופק" (ה' עולם הזה 2116), שנכתב כראשון בסיד' רת ביקורת על מאמרי בנושא הסכנות הצבאיות הטמונות ב"שלום סאדאת" ובמיוחד על מאמרי "מפלה בטוהה מראש" (העולם הזה 2104, 28 בדצמבר 1977).

הליקוי הראשון איננו באשמת תמיר, מאמרי הנזכר תיאר את רקע "מלחמת חייטן השנייה" — היא זו שבה צפויה ישראל, להערכתו, מפלה צבאית טוטא' לית וודאית מראש, אם תפרוץ בנסיבות הצבאיות שתיצור לנו שלום סאדאת. ה' המשך, שכותרתו "מלחמת חייטן ה' שנייה", נכתב גם הוא על-ידי לפני כ' שלושה חודשים. בגלל סיבות שונות לא פורסם או, ויפורסם עכשיו, בשל עיכוב זה בפירסום ההמשך יצא, כאילו תיארת מלחמה בלא אלמנטים שונים, כמו חיל' האוויר, בתיאור השלם מופיע חיל-האוויר, גם מופיע.

הליקוי השני תמים פחות. מאמרי התי' בסט, כמובן מאילו, על סידרת מסוימת של נתונים — עובדות והנחות, אפשר לבקרני בדרך של ביקורת על נתוני או עירעורם. אפשר גם להסכים עם נתוני ולבקר רק את מסקנותיה, אבל אי-אפשר ליצור מערכת נתונים חדשה וזרה לח' לוטין לזו שלי, ועל סמכה לטעון כלפי ולבקרני. אלא שכן בדיק נהג שאבי תמיר, הוא אלא לעצמו מערכת נתונים

בנימין עמידרור, מערכת-נתונים חדשה וזרה.

טח לגמרי חופש-פעולה מוחלט לחיל' האוויר שלנו מעל סיני ושתמיר, למן ה' שניה הראשונה, גם יוכל חיל-האוויר לפ' עול מעל סיני במלוא העוצמה הדרושה נגד הצבא המצרי. מהקדמתו של תמיר אפשר להבין, שבהמשך הסיידרה שמורות עימו הנחות סימפטיות דומות גם ביחס לאפשרויות ולנסיבות על הקרקע. כאשר אלה הם "מרכיבי היסוד", אין בכלל ספק: מבחינה צבאית, יכול צה"ל לסגת עד הקו הירוק מיד, תמורת עוד כמה מרכיבי-יסוד שוליים. באמת זוטות נאמר, סתימת המינהרות שמתחת לתעלה וחרישת כל שדות-התעופה במיד' בר המיזרחי, בין הנלוים לתעלה — אני נכון להרים קולי בשאלה מהדהדת: למה לא נסוג צה"ל עוד אתמול מכל פירור בשטח סיני?

יאיכ' כסכ'!

תמיר